

Sport.

Rózsaszentmárton község sportjának kezdete az 1920-as évek elejére vezethető vissza. Írásos feljegyzések ezekből az időkből nincsenek, az adatokat kutatás útján a résztvevők és esztanuk elmondása alapján gyűjtöttük össze.

Előljárójában is kell szögeznünk, hogy a felszabadulás előtt községünkben kizárólag csak a labdarúgásnak hódoltak.

A huszas évek elején országoserte, így községünkben is mind nagyobb teret kezdett hódítani a labdarúgás. Elősegítette ezt a bányás fejlődése, mivel sok idegen került a községbe, akik már ismerték ezt a sportágat. Ezek után igyekeztek itt is meghonosítani. A községben nem volt semmiféle szórakozási lehetőség, így a fudball hamarosan igen nagy népszerűségegre tett szert. Az első pálya a jelenlegi Petőfi-park felső részén, a kultúrterthen helyén volt. Ebben az időben a felszerelését mindenki saját maga készítette /inget, nadrágot stb./ A jelenlegi stoplis fudballecipőt például szárazcipő vagy bakkanos helyettesítette. Az első igazi felszerelést a bányás vásárolta 1925-26 évben. Ezzel egyszeriben híressé is lett a rózsai csapat, mert volt saját és rendszeres felszerelése. Nagy szó volt az az akkori időben. Az új felszerelés vonzott is egy pár

játékost a szomszéd községekből, akik már csak azért is eljöttek ide játszani, hogy igazi mezbe, stoplis cipőbe játszhasssanak.

Az első futballosapat megalakításában nagy része volt Donáth doktornak, aki akkor bányaeorvos volt itt, és Steiner Jenőnek.

Az általuk szervezett első csapat tagjai a következők voltak: Steiner Jenő, Trenka Géza, Práger Jenő, Szabó Károly, Hán Imre, Balli Barna, a Johannesz fivérek, valamint Melnár, Horváth és Nagy. /az utolsó három másik nevére az idő távlatában már nem emlékeznek a krónikások./

Ez a csapat a környék csapataival játszott 7 pl. Apo, Lőrinci, Szirák, Pásztó, Gyöngyös, Nagybátony stb./ és nagy sikereket ért el. Nagybátony ellen 9:0-ra győstek. Az utazások stráfkocsin történtek és csak távolabb, például Nagybátonyba mentek vonattal. Sokszor éjnek idején kecsikéntak haza, de a sport iránti szeretetük legyőzte minden fáradtságot.

Az 1928-30-as években a községben már három futballosapat is működik. Ezek voltak a Bányász, a Vass és a leventecsapat.

Időközben megkezdődött a kultúrterthon építése és a pályát a mai Petőfi-park, az akkori Dálló alsó részére kellett áthelyezni. A csapatok ebben az időben

anyagi támogatást csak nagyon ritkán kaptak, akkor is keveset. Működésüket a pályabevételből, táncmulatság vagy ezindarab rendezésekből biztosították.

A három csapat működtetése azonban igen egészségtelen állapot volt, és játékos, valamint anyagi jellegű akadályokba ütközött. Egyik csapat sem volt egységesen életképes, igyekeztek hát egy közös csapatot megteremtteni. Erre az időre, kb. 1930-ra tehető a Rózsaszentmártoni Sportegylet, a R.S.E. megalakulása. A pálya kérdése is megoldódott, mivel a meglévő keskeny és hosszú volt, mert csak ilyet engedett meg a hely. Ezért 1931-ben az územ a falu közepén lévő térré, a Déli másikk oldalára új pályát építtetett.

Ekkor már edzőt is szereztek Dobóoski személyében és most már komolyabb alapokra helyezték az egész futballsport működését. A helybeliekre alapozva kezdte meg az edző fáradtságos, szigorú nevelő munkáját. Előfordult, hogy sokszor valósággal sírva mentek le a fiúk az edzésről, de azért a legközelebbi edzésen újra ott voltak. /Hej, de elkéne ma is ez a szív jónehány focistának! / A szülők idegenkedtek a labdarugástól, nem akarták engedni a fiaikat játszani, de ezek vállalva a későbbi szidást, megmozdultak otthonról és mágnak hagyták cserben a csapatot. A kemény munkának meglett az eredménye. Aselőtt a gyöngyösi csapatoktól mindig

vereséget szoktak szenvedni, most pedig, 1932 tavaszán, egy kettős ünnep alkalmával mindkét győngyösi csapatot megverték. Vasárnap a GYAK. csapatát 5:1-re, hétfőn pedig a GYKSE. csapatát 5:0-ra győzték le bízva ezzel, hogy a fáradtságos munka nem volt hiábavaló. Ekkor a csapatot már Nicheló Aladár, Balázs Géza, Szák Ferenc, Hancsák Ferenc, Kőrös István, Rónner Ferenc, Gömöri István, Kőrös János, Bakó Imre, Bessik József és Hucska János képezték.

Ezután valami személyi probléma miatt az üzem és az edző között kenyértörésre került a sor. Az edző eltávozott. Ekkor Sipos Antal itteni bányaműrnököket kérték fel az edzőségére, Sipos Antal Kosetzki Lászlóval együtt idegenből hoznak játékosokat egy még jobb csapat összehozása céljából. Hatvanból kettőt, Orosháza környékéről négyet szereznek, visszahívták Debrecenből Vásárhelyit és elhozták az Újpest tartalék kapusát, Pauluszt. Bátran állíthatjuk, hogy Rózsában ennél jobb csapat nem volt, sem azelőtt, sem azóta. A csapat a következő összeállításban lépett pályára: Paulusz, Tóth József, Vásárhelyi, Brammer, Berta, Rajki, Gömöri, Soós, Tóth Sándor, Bánki, Bali Pál.

Ez a csapat olyan erős volt, hogy az S.B.T.C. csapatát 5:0-ra verték egy barátságos mérkőzésen. Pedig a Stéoc kapuját a híres Gécsi Pali védte ekkor. Ezzel a csapattal Rózsaszentmárton minden mérkőzését fölényesen

megnyerte. A Jászberényi Lehellal vívott mérkőzés után azonban szabálytalan igazolás címén csapatunknak összes pontjait megsemmisítették, a vétkes játékosokat és vezetőket pedig eltiltották. A sportegyesület feloszlott.

Rövid időn belül azonban újra megalakult a csapat és ekkor vette fel az RBSE. nevet. /Róssasszentmártoni Bányász Sportegylet/. A régi játékosok nagyrészt szétszóledtek csak egy pár maradt vissza. Ezért hirdetést tettek közzé a Sportújságban, hogy játékosokat felvesznek megfelelő játék esetén. Stráfkocsi hirdta a játékosokat az állomásról próbajátékokra. Ebben az időben igen sok játékos fordult meg itt, akik közül csak Leványi dr. és Váradai - Welos é Oszkár maradt meg hosszabb időre. Ők később a bányánál fontos vezetői beosztást töltötték be.

Ezekből a tapasztalatokból okulva, mindjobban előtérbe kerültek a saját, hazai nevelésű játékosok. Kiseb tudással, de annál nagyobb szívvvel és akaráttal küzdöttek és szép sikereket is értek el.

Az 1939-40-es évek csapatának gerincét a következő, már saját nevelésű játékosok alkották: Bárti József, Hegyi János, Kiss Sándor, Fejér Pál, Szabó József, Tarr Béla, Kőrösi Ferenc és Kiss József.

Az üzemet 1939-ben a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.-hez

csatolták, Salgótarjánból Krupár került a bánya élére, aki a sportot nem szerette. 1940 őszén már nem is engedte a csapatot a bajnokságban indulni, nem adott fedezetet a költségekre. Így ez az év kimaradt. A következő évben a járásban a Wittenberger serlegért folyó kupaküzdelmekben vett részt a csapat, és a kupát megnyerte. Erdemes erre visszaemlékezni egy kicsit. A csapat a területi mérkőzéseket megnyerve, csoportelső lett, és másik terület csoportelsőjével, a Nagybátonyi Bányászattal kellett a döntő mérkőzést lejátszani. Nagybátony felajánlotta, hogy minden költséget fedessenek, csak ne Rózsában, hanem őnáluk, Nagybátonyban kerüljön lejátszásra a mérkőzés. Rózsa az ajánlatot elfogadta és... /könnyedén/ ...6:1-re verte Nagybátonyt otthonában. Így hazahozta a díszes serleget. Közben Krupár elment az üzemtől és Kompolti lett az igazgató. Ennek Ödön nevű fia és Laványi dr, aki akkor már az irodán dolgozott, az igazgatónál kijárták a nagyobb mérvű támogatást. A csapat újra rendszeren működhetett, és újabb győzelemsorozat született. Első bajnoki mérkőzésükön 2:0-ra győztek Baglyassalján, majd 2:0-ra verték Kisterenyét, majd így folytatva megnyerték ezt a bajnokságot is. Ennek a bajnokságnak a következők voltak a tagjai: Bódi István, Hegyi János, Szilágyi Dezső, Baranyai Antal, Bódi József,

Hettich Márton, Kőrösi Ferenc, Kiss József, Pápai Sándor, Kiss Sándor, Tarr Béla, Bakó József és Dósa Viktor.

Ez a csapat azonban nemcsak a saját területi bajnokságát, hanem a bajnokok tornáját is megnyerte. Ennek története a következő: Az Észak-Magyarországi II. osztály három körzeti csoportelődje a Salgótarjáni kerületben Rózsaszentmárton, a Balassagyarmaton Balassagyarmat, a Miskolciban pedig Diósgyőr csapata. Az első mérkőzést B.-gyarmaton játszotta a Balassagyarmat csapata Diósgyőrrel, ahol a Diósgyőr győzött 2:1-re. Így Rózsaszentmártonnak kellett a döntőre Diósgyőrbe utazni. Ilyen fontos jellegű mérkőzést a rózsai csapat még nem játszott, érdemes egy kicsit visszaemlékezni rá.

Vasárnap reggel indult a csapat fegyveres teherautóval, mert már háborús idő lévén, spóroltak a benzinnel. Röviddel dél előtt értek Diósgyőrbe. Ebéd előtt egy kis városnézés, majd ebéd után pihenő az autó és a fák árnyékában. A mérkőzés a stadion mögötti edzőpályán lett megtartva, ami a Rózsaiaknak egy kis bajt is okozott. Ugyanis egyik játékosuk, Hegyi János Barcokán volt katona. Neki is játszani kellett volna, ő azonban a stadion bejáratánál várakozott, így nem találkozott a csapattal. Helyette Bakó József játszott. Az atlétatérmetől Diósgyőri játékosok mellett eltör-

pültek az alacsonytermetű rózsáik, de a játékokban fő-
léjük kerekedtek. A mérkőzés úgy indult, hogy félényes
diósgyőri gyózelem születik, a gól azonban csak vára-
tott magára. Az első félidőt kihúztuk gól nélkül. A
második félidőben a rózsai csapat mindjobban játékba
lendült és már a szokott lendületes játékát játszotta.
Néhány esemény a mérkőzésből: egy jó Pápai szöktetés
balra, Tarr kiugrik és az oldalhálóba lő, a kiugró ka-
pus haza előtt. Szabadrugás középről 25 m-ről. Pápai
állítja le a labdát, figyeli a kapust és a sípszóval
egyszerre védhetsenül lő a felső sarokba. A kapus
dermedten néz. A rózsáik ölelkeznek, 1:0. Az előző-
leg nevető és lekicsinylő közönség ajkára fagyott a
mosoly. Diósgyőr megzavarodott, Róza támadott. Egy
újabb beloldali szöktetés, és Tarr mostmár nem hibá-
zott. 2:0 Róza javára! Végeredményben Róza 2:1 a-
rányban győzött, úgy, hogy a diósgyőriek szépítő gólja
bírói tévedésnek volt köszönhető. /a labdát az alap-
vonalon túlról rugták a kapunk elé./ Így lett Róza
az Észak-Magyarországi II. osztály bajnoka.

A következő szezonban már az I. osztályban játszott
a csapat a SSE, Füleki, Losonci, Rozsnyói, Rimaszombati
stb. csapatokkal. Ebben az osztályban is szép eredmé-
nyeket ért el.

A felfoszabadulást közvetlenül megelőző időszakban egy
hadi kupában vett részt, ebben már pesti csapatokkal

is szembekerült. A háboru azonban megszakította a további sikereket.

A felszabadulás után, 1945 tavaszán, ahogy az idő engedte, azonnal megindult a sportélet. Felvettük a kapcsolatokat a környező közösségek csapataival és egymás között barátságos mérkőzéseket játszottunk. 1945. őszén már a bajnokság is megindult.

Időközben kezdtek hazatérni a frontot járt játékosok is, de voltak olyanok is, akiket hiába vártak haza. Tóth Márton és Hegyi István a hadszíntéren halt meg, Pápai Sándor pedig aknára lépett és úgy érte a halál.

A régi játékosok közül egy pár eltávozott a közösségből, helyettük újabbak jöttek, illetve nevelődtek. Ekkor új edzője lett a csapatnak Meszö Imre személyében. Jó szervező képességű edző volt, a nehéz helyzetben is megtalálta a módját, hogyan kell egy csapatot összehozni. A csapat anyagi megerősítésére például az egyik vasárnap a szurkolókból megszervezett egy brigádot, akik a vasárnapi műszakon lementek a bányába és a szén árán felszerelést vásároltak a csapatnak. A jó kollektívát pedig a következőképpen hozta össze: a mérkőzések és edzések után összejövetelkre előre megbeszélte a játékosokkal, hogy egyik részük kenyeret, másik szakonát, a harmadik pedig hagymát, savanyut, bort hozzon az önkén-

tes vállalkozás elve alapján, azt egymás között szétosztották és közösen elfogyasztották. Ezek az össze-jüvetelek később bővültek a családtagokkal, majd a szurkolókkal is. Ezzel egy jó kollektív szellemű és elég jó képességű csapatot sikerült összehozni, amely, ha bajnokságot nem is nyert, de mindig az élősorportba tartozott.

1947. nyarán átszervezés volt országos viszonylatban a sportvonalon. A Salgótarjáni és a Miskolci I. osztályú csapatok összevonásával megalakították az NB. III. osztályt, amelybe a rózsai csapat is beosztást nyert. A következő csapatokkal mérkőzött: Miskolci Vasutas, Sátoraljaujhelyi MÁV, Egyetértés, Mezőkövessé, Borsodnádasd, Sajószentpéter, Gyöngyös, Eger, Zagyvapálfalva, Baglyassalja, stb. A kezdet jól indult, a Sátoraljaujhelyi MÁV ellen 0:2-ről 3:2-re győzött a csapat. Mezőkövessen 1:1, a SEG ellen 2:0-ra győzelem, Egerben 1:1, stb. Ebben az esztendőben a csapat középtájon, a 8. helyen végzett az NB. III-ban.

A csapatnak a tagjai: Balogh, Hegyi, Bódi, Tóth, Fajér, Huozka, Kőrösi, Kiss, Komáromi, Kazarecski, Tarr, Bali I., Bali II., Kiss László, Dörner és Hidvégi.

A szezon végén Mosó Jenő edző eltávozott, és az új edző a fogságból hazatérő Váradiné Wéles Oszkár lett.

A következő év, ha lehet, még jobban kezdődött. A negyedik helyen volt a csapat, amikor a selyi mérkőzés előtt kezdett elbizakodni. És ennek megadta az árát. Selyp csapata ekkor igen jó erőkből állott, de a rózsaszentmártoni csapat ennek ellenére el volt bizakodva. A vége az lett, hogy Selyp csatársa, élén a híres Hegy Sándor középosatárral, már az első 15 percben négy góllal terhelte meg a rózsások hálóját. Ezután eldurvult a mérkőzés, a bíró két rózsást kiállított, majd végleg lefújta a meccset.

Ez a mérkőzés fordulópont volt a csapat életében, de sajnos, negatív értelemben. Mintha megbabonázták volna a játékosokat, semmi sem sikerült. Egyes esetekben még jól játszott a csapat, de a belszerencse üldözte. Ebben az évben még sikerült megúszni a kiesést, de az 1949-50-es évben a kiesők közé került a csapat. Ebben közrejátszott az is, hogy a petőfibányai csapat az NB.III. élén volt, de nem volt kellő játékosanyaga, így ráerőszakolták Rózsaára a fuziót, amit a rózsások viszont nem akartak. Azonban 1950 őszén már mint a Petőfibányai Bányász csapata szerepelt a bajnokságban nagy többségben rózsai játékosokkal.

Ez a fuzió nem vált be és 1951 tavaszán újra megalkult a Rózsaszentmártoni Bányász Sportkör. Az országos bajnokságban is történt változás, mert az NB.III-at és az alcsatályokat megszüntették és megelekitették

a megyei és a járási szövetségeket. Ugyanekkor áttértek a tavaszi-őszii bajnoki rendszerre. A csapat a járási bajnokságban játszott és veretlenül bajnok lett, majd a járási győztesek tornáját is veretlenül nyerte és bekerült a megyei I. osztályba. Itt éveken keresztül szerepelt és mindig az élmezőnyhöz tartozott. Ezt az időszakot még az jellemzte, hogy igen kevés idegen, de annál több saját nevelésű játékos volt a csapatnak. 1956. januárjában Turán István az edző. A tavaszi első mérkőzést idegenben, Selypen kellett játszani. Ekkor két korosabb játékosunk a meccs előtt lemondta a szereplését /Vihar és Dörner Sándor/, így két fiatal került be, Iare I. és Bati Ferenc /szokó/, akik be is váltották a hozzájuk fűzött reményeket. Rózsaszentmárton ekkor a tavaszi első helyezett. Ússzel valamivel gyengébben szerepelt a csapat, így a harmadik helyen végzett. Az utolsó mérkőzés az ellenforradalom miatt már nem lett lejátszva.

As ellenforradalom után közvetlenül a hatvani TSB. részéről egy Mátra-kupa lett szervezve, amelyben a járás csapatai vettek részt. Egy mérkőzést játszottunk itthon Petőfibányával december 25-én, amelyet 3:2-re megnyertünk. Ezután a kupaküzdelem megszokott az utazási nehézségek miatt.

1957. tavaszán megyei osztályozókat játszottunk visszavágó mérkőzések formájában, melyből a három első

helyezett került fel az NB.III-ba megyénként. Ezt a bajnokságot Rózsaszentmárton csapata az első hellyel megnyerte. Összesen egy veszített és három döntetlen mérkőzése volt, a többi győzelem.

1957-58-ban ismét őszi-tavaszi bajnokság indult. Ezt az NB.III-ban játszotta Rózsaszentmárton, és a 12. helyen végzett. Országosan ekkor 9 NB.III-as csoport volt.

1958-59-ben a 9 NB.III-as csoportból hetet csináltak, így csapatunk az átszervezés miatt ismét megyei I. osztályu csapat lett. Tehát nem tényleges kieséssel, hanem átszervezés útján került előbb csoportba a csapat, de azt is úgy, hogy egy kis balszerepcséje is volt. Ugyanis Putnokkal azonos volt a pontszáma, csak a gólaránya volt valamivel rosszabb.

1958-59-ben a megyei I. osztályban jól szerepelt a csapat. A Gyöngyösi Spartakusszal együtt elfoglaltuk az első helyet, de 6 jobb gólaránnyal feljutott az NB.III-ba.

1959-60-ban megnyertük a megyei bajnokságot Vágó Zoltán edző vezetésével és így ismét NB.III-ban játszott a csapat. Ebben az évben építettük a sportöltözőt 230.000.-Ft-os költséggel. Ebben van 2 vendégszoba, 2 hazai öltöző szoba, fürdőkkel, villanyboylerral. Ezenkívül komoly klubszoba és szertár.

Visszatérve a csapatra, a szezon végén csapatunk kiesett és így az 1960-61-es évtől kezdve ismét

a megyei I. osztályban szerepel. A csapat szép múlt-
jához és hagyományaihoz híven ma is az élcsoportban
foglalt helyet. Jelenleg a negyedik helyen áll a ta-
vaszi bajnokság végén.

A csapat jelenlegi tagjai: Vakli, Mátra, Patai, Gö-
möri, Papp, Haldász I., Dörner András, Füzér, Zsák,
Báti, Tóth András, Gabis és Laczik.

A sportkör elnöke: Ozakó István bányamérnök.
Edző Dörner Sándor, intéző Fácán József.

A labdarúgáson kívül más sportág a felszabadulás e-
lőtt nem volt, legalábbis olyan, amely rendszeresen
és folyamatosan működött volna. Mindössze különbözö
versenyszámok voltak évente kerületi és járási szin-
ten. Ezeken a versenyeken a róssaiak is részt vettek
és nem volt olyan esztendő, hogy valamilyen helyezést
ne értek volna el. Külön ki kell emelnem a sok ered-
ményes versenyző közül Keös Istvánt, aki a maga ide-
jében páratlan eredményeket ért el. Magasugrásban, tá-
volugrásban, súlydobásban, 100, 1500 vagy 5000 m-es
síkfutásban vagy győztes, vagy biztos helyezett volt.
Rendkívüli tehetség volt, a mai körülmények között
országos hírű versenyző vált volna belőle.

A felszabadulás után egy ideig a labdarúgáson kívül
még nem volt más sportág a községben. A legifjabbak-
kal az akkori ifjúsági szervezet, a SZIT. kezdeménye-

zésére Tarr Béla szervezett egy mezitlábos uttörő csapatot, akiknek ő volt az edzője. Ezekből nevelte ki a jövő játékosait, akik közül egyesek az első csapatig vitték és így aktív labdarugókká váltak. Az 1950-es évek után élénk sportélet indult meg a községben. Fellendült többek között az atlétika, az asztalitenisz és a sakk, valamint a röplabda-sport. Ezzel egyidejűleg megindították ezen sportágak népszerűsítését is.

Meg kell azonban mondani, hogy ezek a sportágak a labdarugás árnyékában nem sok támogatást élveztek. Ezenkívül a környező községekben ezekben a sportágakban nem voltak csapatok, így működésük, általában nem volt hosszú életű.

A hatvanas évek elején azonban gyökeres változás állott be ezen a téren. Az utóbbi években már rendszeresen működik az asztalitenisz, röplabda, kézilabda és a sakkszekosztály. Ezek a csapatok a járási, illetve a megyei bajnokságban szerepelnek.

Sakkszekosztályunk vezetője Fácán János. Működése óta számos versenyen vett részt a sakksport és igen szép sikereket ért el.

Hasonlóképpen jól működik a röplabda-sport is, melynek elért sikerei Sáfrány András edző jó munkáját dicsérik. 1962-ben alakult a csapat és még ebben az évben a Hevesmegyei tornaversenyen harmadik helyezést értek el. 1963-ban járási első helyezettek és a megyei bajnok-

ságban is részt vettek. 1964-ben új csapat van kialakulóban, melynek tagjai a legfiatalabbak közül, iskolások, középiskolások, ipari tanulók közül kerülnek ki.

Egyébként a község sportélete helyes mederben halad, és ha nemcsak a futballt tekintjük sportnak, hanem a többi sportágakat is, akkor ezen a téren is további sikereket érhetünk majd el.

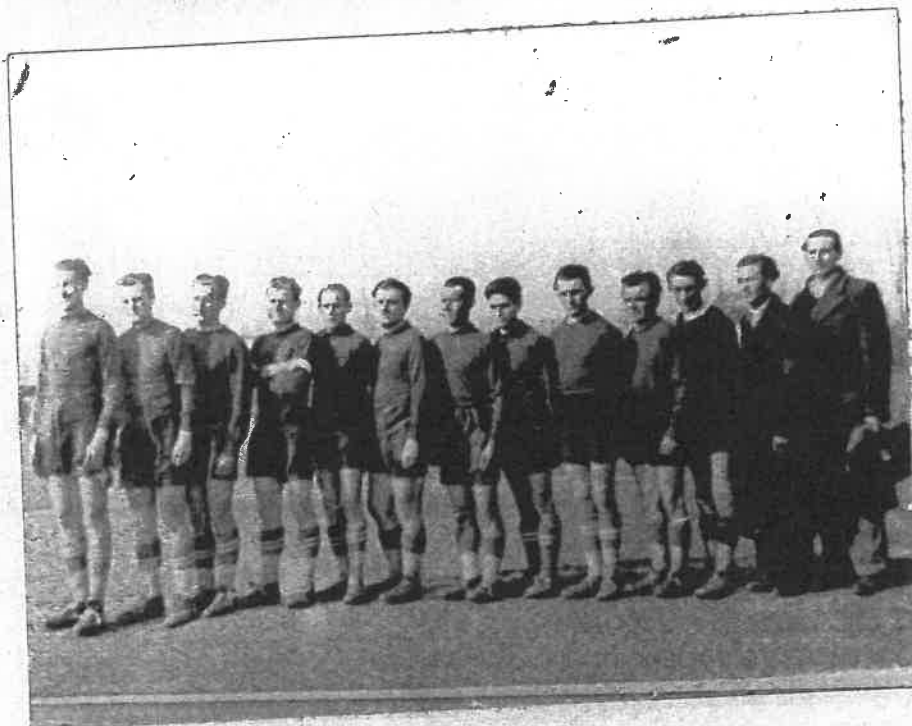
Képek a sport életéből:

Pályaeavatás 1932-ben. Sütét mezején a HVSE, világszerte a rózsaszentmártoni játékosok.

Bajnokságot nyert fociballcsapat 1941-ben.

Labdarugó csapatunk tagjai 1949-ben.

ROZSASZENTMARTONI BANYASZ SPORTKOR **1960-EVI MEGYEI LABDARUGÓ BAJNOKSÁG I. HELYEZETJE**

1960-ban szereztünk a megyei bajnokság első helyezettjét.

A következő évben az NB. III-ban szerepeltünk.

Röplabda csapatunk 1962-ben alakult.
Edző Sáfrány András,

TÜZOLTÓSÁG

A községi önkéntes tűzoltó testület 1924 március 20-án alakult 15 fővel.

Az önkéntes tűzoltó testületek létrehozását a Belügyminiszter 1889 június 29-én kiadott 79424 számú rendelete szabályozta, mely szabályzat rögzítette az önkéntes testület létrehozásának célját, szükségességét, és működésének rendszerét.

A tűzoltótestület a Belügyminiszteri rendelet után állítólag megalakult, azonban működéséről, ténykedéséről nem maradt fenn semmi. Az 1900-as években ez a testület elhalt, nem működött.

1924-ben Siroki Zoltán tűzoltó parancsnok kezdeményezésére szervezték újjá és helyezték biztos alapra a tűzoltó testület működését.

A tűzoltó testület létrehozása első jelensége a közigazgatási munka társadalmazásának, melynek szükségességét már a kapitalista társadalomban is felismerték. Mint ismeretes, az önkéntes tűzoltó testület létrehozásának célja és feladata az egész társadalom vagyonának a tüztől való megóvása társadalmi összefogás alapján. Ha azonban a társadalmi vagyon tulajdonformáját vesszük figyelembe, akkor lényegesen más jellegű tulajdon

megóvása volt a feladata a felszabadulás előtt, és más jelenleg is. Ha a megalakulás idejét nézzük, akkor azt is megállapíthatjuk, hogy a tűzoltó testület összetétele tükrözte a fennálló viszonyokat is. Csak megemlíteni kívánom, hogy a tűzoltó testület alakító tagjai között két szegény-paraszt volt, de nem volt agrárproletár vagy más munkás, jelölve annak, hogy nem volt tulajdon, amit megvédjének és különben sem volt kíváncsi ennek a rétegnek a jelenléte a tulajdonnal rendelkező osztály körében.

Később azonban helyet kaptak a tulajdonnal nem rendelkező tűzoltók is a tűzoltó testület munkájában, akikre a közvetlen feladat végrehajtása hárult.

A tűzoltó testület létrehozása után igen kezdetleges volt a testület munkája. Bizonyítja ezt az is, hogy nem rendelkeztek megfelelő helyiséggel, és tűzoltó felszerelésük is igen gyenge volt. Egy kocsi, és egy mozdony-fecskendő állt rendelkezésükre. Azóta lényeges változások történtek ezen a területen is.

A testület fennállása óta több vezető és parancsnok volt a testület élén. Ezek közül különösen jelentős az alapító parancsnoknak, Siroki Zoltánnak a munkája, aki 1924-től, 1948-ig -haláláig- vezette és irányította a tűzoltó testületet munkáiban. Működése alatt a tűzoltótestület mind létszámban, mind felszerelésben állandóan gyarapodott.

A tűzoltó szertár 1924-től 1957-ig a templom melletti iskolánál volt elhelyezve, amely nem felelt meg az akkori követelményeknek sem. A tűzoltók onnan jártak a sportpályára gyakorlatozni. A tűzoltó testület 1945-ig az előljáróság és a gazdák támogatották. Bevételeiknek nagyobb részét az általuk rendezett táncmulatságok adták. Abban az időben külön költségvetéssel a tűzoltóság nem rendelkezett. Siroki Zoltán volt parancsnok működése alatt odaadással látta el feladatát, a tűzoltóság fejlesztése, tudásuk elmélyítése érdekében mindent megtett, amit bizonyítanak a versenyeken elért helyezések is. A tűzoltó testület akkori tagjai

még most is elismeréssel emlékeznek vissza a volt parancsnokukra. Siroki Zoltán halála után a parancsnoki teendők ellátására Havellant Istvánt választották meg, aki 1948-tól 1961-ig vezette a tűzoltó testületet.

Havellant elvtárs parancsnoksága alatt a tűzoltó testület tovább erősödött, számban és felszerelésben. Működése alatt munkáját jól látta el, a tűzoltó testület érdekében mindent megtett, nem sajnálta a fáradságot, időt.

A munkakörének megváltozása és más irányú elfoglaltsága miatt parancsnoki beosztásáról lemondott. Utána 1962 októbertől 1963 ápriliséig ideiglenesen Hegyi István volt megbízva a tűzoltó parancsnoki teendők ellátásával, ezt követően 1963 április 1-től és jelenleg is Gubis János elvtárs látja el a tűzoltó parancsnoki teendőket, mindannyiunk megelégedésére.

A tűzoltó testület eredményeinek ismerteté-

se előtt meg kell állapítani, hogy a testületnek fennállása óta - különösen a versenyek megrendezésében és az azon való részvételben - jó hagyományai vannak. Ilyen hagyományként kell megemlíteni a májusfa állítást, a tojássütést és az évenként megismétlődő kollektív kirándulást. Meg kell azonban mondani, hogy mint minden szervezet életére, így a tűzoltó testület munkájára is igen negatívan hatott a két világháború, amely idő alatt a testület a bevonulások létszám kiesése miatt szükségszerűen úgy ahogy tudta csak ellátni feladatát.

Kiemelkedő eredményként kell elkönyvelni a testület megalakulása évében azt, hogy az 1924 június hónapban megrendezett megyei versenyen a harmadik helyezést érték el, és a csapat tagjait bronz éremmel jutalmazták. 1928 évben járási versenyen vettek részt, ahol első helyezést érték el, és vándorzászlót nyertek. 1932 évben Horton megtartott versenyen az első helyezést érték el. 1934 évben a Páztói Járási versenyen szintén az

első helyezést érték el, 1936-ban Apcon, 1938-ban Ecséden a tűzoltó versenyen a Rózsaszentmárton-i csapat első lett. 1940-ben Egerben megrendezett megyei versenyen a második helyezést érték el. 1942 évben Hort községben megrendezett járási versenyen a második helyre kerültek. 1942-től 1945-ig a háború miatt a tűzoltó csapat tűzoltó versenyeken nem vett részt.

A feloszabados utáni időben az Önkéntes Tűzoltó Testület újjá szerveződött és a tűzoltó testületbe bekerült friss erőkkel ismét részt tudtak venni a járási versenyeken. 1951-ben a járási versenyen az első helyezést nyerték el. 1952-ben a felnőtt csapat a járási és megyei versenyen az első helyet érte el, az országos versenyen pedig a 8. helyre került. Ugyanakkor az uttörő leány-csapat az első helyet, a fiú-csapat szintén az első helyezést érte el. 1953-ban a megyei versenyen a szerelő csapat első helyezést ért el, ugyancsak 1955 és 1957-évben is járási versenyeken a felnőtt férfi csapat első hely -

re került. 1959-ben Apcon megtartott járási versenyen 400-as motor fecskendővel az uttörő csapat az első díjat nyerte, a felnőtt férfi csapat a második helyezést érte el. Rózsaszentmárton községben megrendezett járási tűzoltó versenyen 1961 évben a felnőtt csapat második helyezést ért el.

Az 1964 évben Csányon megtartott járási versenyen a felnőtt férfi csapat a második helyezést ért el, és 1000 Ft. pénz juttatásban részesültek.

A járási és megyei versenyeken elért eredmények azt bizonyítják, hogy a tűzoltó testület az önként vállalt munkafrontján is megállta a helyét, és az elért eredmények is tükrözik munkájukat.

Megjegyezni kívánom, hogy a felszabadulás előtti időben a tűzoltó testület a versenyeken elért eredményeket mozdony fecskendők szerelésével érte el, majd 1959 utáni versenyeken a szerelő csapat motor fecskendő szerelésével vett részt.

A felszabadulás után, amikor a tulajdon viszonyok megváltoztak, fokozatosan megszűnt a nagybirtok rendszer, s ezzel egyidőben egyre inkább erősödött és előtérbe került a társadalmi tulajdon. Ezzel egyidőben egyre inkább szükségessé válik a társadalom tagjainak olyan összefogása, mely megfelelő anyagi vonatkozású felszereléssel képes a társadalmi tulajdon tüztől való megóvására. A felszabadulás után, mint már említettem, probléma volt a tűzoltóság újjászervezése, elsősorban a működés és a személyi feltétel biztosítása. Új fiatal tűzoltókkal kellett a testületet megerősíteni, emellett felszerelést kellett részükre biztosítani, a felszerelésnek karbantartásáról, és használhatóságáról gondoskodni.

A legnagyobb problémát az okozta, hogy nem volt megfelelő tűzoltószertár, vagy ilyen helyiség, ahol a tűzoltók esetenként összejöhettek volna ahol szakmai továbbképzésükről, valamint politikai oktatásukról lehetett volna gondoskodni. A tűzoltó testület tagjaiban érlelődött meg az a gondolat, hogy bontsák le a régi rossz állapotban lévő

tűzoltó szertárat és társadalmi munkával, valamint a Községi Tanács anyagi támogatásával új szertárat hozzanak létre. A tűzoltó testület a Községi Tanács támogatásával 1952 évben hozzákezdett a Tanács által juttatott telken az új szertár építéséhez és közel 5 éves kollektív munka eredményeképpen elérkeztek ahhoz, hogy 1957 évben az új tűzoltó szertárat felavathassák. /1957. VIII. 4.-én/

A tűzoltó szertár építésénél a tűzoltó testület és a lakosság részéről elvégzett társadalmi munka értéke 15.000,- Ft-ot tett ki. A tűzoltó szertár megépítése után a Községi Tanács igyekezett a tűzoltó szertárat a kornak megfelelő berendezéssel és felszereléssel ellátni, amihez hozzájárult a Járási Alosztály Parancsnokság is 400-as motor-fecskendővel. A tűzoltó szertárnál biztosítva van a tűzoltók önképzése, valamint szórakozása is. Erre a célra szolgál az órszoba.

Ezek megvalósításával elértük, hogy a jelenlegi kötelezően előírt 36 fős tűzoltó létszám biztosítva van, amellet van egy

ifju tűzoltó csapat, amely 12 főből áll.
A tűzoltóság tagjai között 8 fő tűzoltó
van, akik Tsz. tagok. A legutóbb megtartott
közgyűlésen, 1963 december 8-án a testület
a vezetőséget újjá választotta, ahol 4 új
tűzoltót vettek fel. A tűzoltóság munkáját
segíti a Tűzrend.Bizottság és a 8 főből ál-
ló Albizottság.

A tűzoltóság szakmai és politikai képezése
biztosítva van, amelyet a téli hónapok fo-
lyamán tartanak meg. A továbbképzésen rend-
szeresen 25-28 tűzoltó vett részt. A tűzoltó-
ság személyi felszerelése ruházattal való
ellátása biztosítva van. A Községi Tanács
a község fejlesztési alapból a szükséglet-
nek megfelelően biztosít keretet, az elhasz-
nált ruházati felszerelés pótlására. Ez év-
ben is 5.000,- Ft. van biztosítva a szemé-
lyi felszerelések beszerzésére és pótlására.
Az 1945 előtti időben a tűzoltóság tagjai-
nak nem volt ruhájuk, csupán a versenyeken
résztvett tűzoltóknak volt szerelő ruhájuk,
amit a tűzoltó testület az általuk rendezett
tánc mulatságok bevételeiből vásárolt meg.

Ha a tűzoltó testület utóbbi 3 évi munkáját
vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy a tűzol-

tó testület munkája tovább javult és jó irányban fejlődik. Az 1963-ban megválasztott vezetőség komoly ambícióval látott a munkájához, és a közgyűlés határozatát végrehajtva többször tartott vezetőségi ülést, ahol megtárgyalták a soron következő feladatokat. A tűzoltó testület tagjai között fel van osztva a község utcáinként, ahol a terület felelősök évenként 2-3 esetben tartanak a lakásokban helyszíni ellenőrzést és hívják fel elbeszélgetések során a község dolgozóit a megelőző tűzrendészeti előírások betartására.

A Tanács Végrehajtó Bizottsága minden évben megtárgyalja a tűzoltó testület munkáját, ez évben is megtárgyalásra került a testület munkája, ahol a Végrehajtó Bizottság pozitíven értékelte a tűzoltóság munkáját. Bizonyítja ezt az a tény is, hogy az elmúlt 3 év alatt a községben nem fordult elő tüzeset. Legutóbb 1960-ban volt a községben Nagy Mártonéknál nagyobb tüzeset, ahol egy épület és a szérű égett le.

A tűzoltó testület a helyi tüzesetek elhárításán kívül a szomszéd községek tűzoltóinak is több esetben nyújtott segítséget. 1928-ban

Szűcsi községben, 1929-ben Jobbágyi községben, 1950-ben Hort községben keletkezett tűznél nyújtottak segítséget. A tűzoltóság fennállása óta mintegy 30-35 esetben vonult ki kisebb tüzekhez, amelyek a lakosság gondatlanságából keletkezett. A mezőgazdaság át-szervezése után megváltozott a tűzoltóság munkája is, mert most már nem csak az egyéni szérők tűzvédelmére terjed ki hatáskörük, hanem nagy súllyal a termelőszövetkezet vagyónának a védelmére, ahol nagy mennyiségben vannak tárolva a megtermelt javak. Ezért a tűzoltói és a tűzrendészeti feladatok eredményes megvalósítása és biztosítása megköveteli, hogy a tűz elleni védekezést szélesebb alapokon társadalmi feladattá tegyük. Szükséges, hogy az önkéntes tűzoltóság tagjain kívül a község lakossága is részt vegyen a megelőző tűzrendészetben és a tűzrendészeti szabályok betartásában.

A következőkben csoportképeket látunk a tűzoltóságról:

Első tűzoltó testületünk 1928-ban a járási versenyen első helyezést ért el és vándor-szalagot nyert. Képünk a zászlóavatást ábrázolja.

AN Országos férfi és a SZIT, leány tűzoltócsapat tagjai 1952-53-ban.

Képünk az új tűzoltószertár avatását és a tűzoltó
testület tagjait ábrázolja 1957-ben.

Szenekar.

Rózsaszentmártonnak 1934-ig szenekara nem volt. 1934 telén Révfi Jenő kondemnyezésére felvetődött, hogy meg kellene alakítani itt is a szenekart. Herman becsúszottak erről a kérdéstről: Révfi Jenő, Nagy Péter és Kiss Sándor. A megalakítást el is határozták, felvetődött azonban egy nehezebb probléma. Nevezetesen az, hogy pénz is kellene hozzá. Révfi Jenő kalkulációja alapján 800.-Fengőre volt szükség. Ezt az összeget Kiss Sándor kölcsönözte. A pénz tehát megvolt, most már csak hangszer után kellett nézni. Nagy Péter és Kiss Sándor elindultak, egyikük jobbra, másikuk balra használt hangszereket keresni. Őszre is szedtek 18 darabot kisebb-nagyobb hibával. A hibás hangszereket Révfi Jenő megjavította. Azután megindult a tagtöbbség és 1934-35 telén megalakult az első szenekar.

Az akkori időknek megfelelően levonta szenekarként alakult meg, hogy ottan is kapjon valami támogatást. Ekkor Révfi Jenő volt a szenekar vezetője, fánmulat-ságokat, előadásokat rendentek a szenekar javára, hogy a kölcsönvett összeget vissza tudják fizetni. 1938-ban Nagy Péter vette át a szenekar vezetését, mivel Révfi beteg lett. Ez a szenekar 1940. május 10-ig

működött. Ekkor felemlített, mivel támogatást nem kaptak sehonnán sem. Téth Balázs, az akkori plébános ugyan vitte volna őket ide is, oda is, ezekre a napokra azonban szabadságot kellett kivenni a zenekar tagjainak a munkahelyükről. Ezt azonban érthetően a tagok nem tudták vállalni a végtelenségig, és elhatározták a feloszlásukat. A hangszereket felrakták a régi iskola padlására 1940 nyarán és azok ott is maradtak több éven keresztül. A háborús évek alatt azonban egytől egyig eltűntek.

A feloszlás után, 1948. szeptember 4-én Nagy János bányászati Szab. titkár és Horvai Ferenc párttitkár segítségével alakult újra a zenekar, mint űzemi bányász-zenekar.

Az új hangszerek beszerzésére a VII. akna dolgozói adták össze a pénzt.

A zenekar vezetője ekkor újra Nagy Péter lett és ő is volt 1952-ig. Utána egy évig Borsányi József, majd az azt követő évben Harosvölgyi Henrik a zenekar vezetője, aki ezt a tisztséget a mai napig is betölti.

A zenekar létszáma 1948-ban 18 tagu volt, ma pedig 16 tagu a bányász-zenekarunk.

Működésük óta részt vesznek az ünnepségeken, fel-

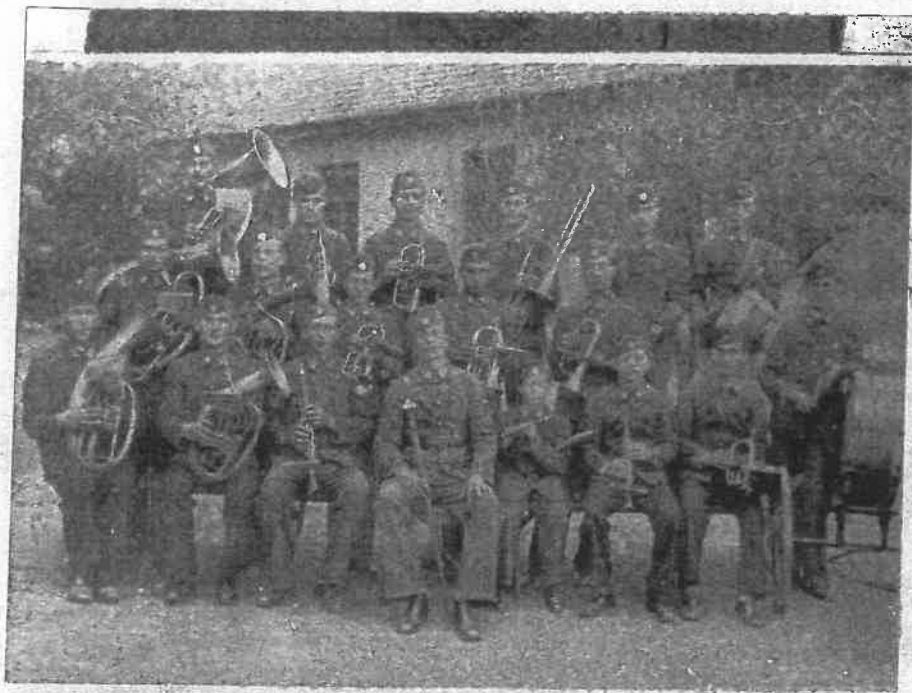
venülsöken, ifjúsági találkozókon. Több alkalommal szerepeltek a petőfibányai senekarral együtt a bányásznap alkalmával Budapesten, a megyei ifjúsági találkozók alkalmával Egerben, a járási találkozók alkalmával pedig Hatvanban.

A tagok közül Kise Sándor és Nagy Péter harminc éven, többen pedig husz éven senekari működésükért a "Magyar senekultura szolgálatában" emlékérmet, illetve emléklepet kaptak.

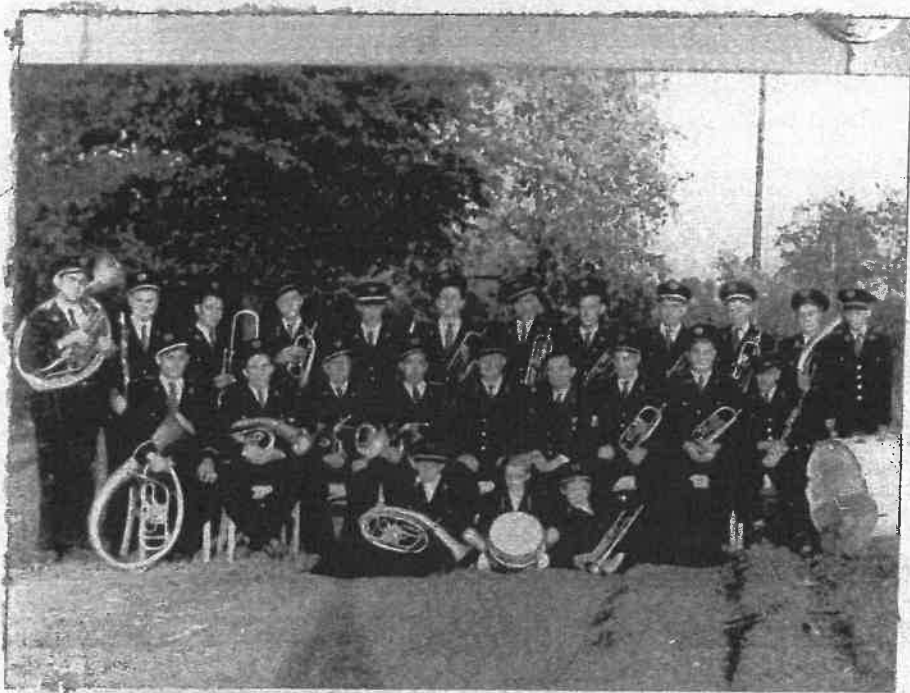
Képeink a senekar tagjait mutatják be,

Az első senekar, az alapító tagokkal.

A zenekar tagjai 1938-ban.

A felsőbadaui dta már bányász-zenekarunk van.
A zenekar tagjai.

Rózsaszentmárton jövője.

Mindenki tudja, hogy községünknek főleg a termelőszövetkezet területén van perspektívus jövője.

Azt, hogy a községben működő mélyművelési bányában melyik évben fog ledolgozni, jelenleg még nem tudjuk. Azt pedig, hogy miért szükséges a leállítás, a 136-ik oldalon már elemeztük. Annál azonban bizonyos, hogy a bánya visszafejlesztése a fokozatosság elvének betartásával fog történni és bányászaink elhelyezéséről a Párt és a Kormány az illetékes szervek útján a megfelelő időben gondoskodni fog.

Termelőszövetkezetünk a megalakulása eltelt négy év alatt bebizonyította, hogy milyen fejlődésre képes. Bizonyítja ezt többek között az a tény, hogy készlete vagyona jelenleg már több mint tíz millió forint.

Nem kívánjuk itt részletesen taglalni termelőszövetkezetünk továbbfejlesztésének problémáit, hiszen bizonyos, hogy a tesztet vezetője ezt a kérdést közelebbről, és realitásban látja, mint a kívülálló. A termelőszövetkezet fejlődésének ügye azonban nem csak belső ügy, hanem az egész Párt, az egész dol-

gazdálkodás ügye. Eppen ezért szükséges, hogy aktív hozzáállással, tervezett gazdálkodással, gépesítéssel, a szerves és szervetlen műtrágyák alkalmazása révén a terméshozamok emelésével, a tájfellegnek megfelelő növényfélések kialakításával, a takarmánybázis helyes mennyiségi és választékú megtermelésével, az állatállomány megfelelő elhelyezésével, ezek szakszerű gondozásával, a haladó módszerek bevezetésével és alkalmazásával, a lehetőség szerinti öntözéses gazdálkodással, géppel művelhető szőlő és gyümölcsültetvényekkel, az aktuális munkák időbeni elvégzésével elősegítsük termelőszövetkezetünk további fejlődését.

Ezen keresztül községünk termelőszövetkezeti dolgozói még többet fognak keresni, még jobban fognak élni, de tovább erősödik termelőszövetkezetünk és ezáltal az egész magyar nép szocialista megőrzése is.

Monográfiánk végére érve, köszönetet kell mondanunk mindazoknak, akik a községtörténet elkészítésében visszaemlékezőseikkel, elbeszélőseikkel, vagy írásos feljegyzéseikkel hozzájárultak.

Ezek a következők voltak:

Bodó Antal, a Községi Tanács VB. elnöke,
Sáfrány András, a Községi Tanács VB. titkára,
Tarr Béla terv-statisztikus, Kólkó József villamos
telepkezelő, Szabó Lajosné nyugállományú pedagógus,
id. Lacsik Pál tisz. nyugdíjas, Nagy Péter tisz. nyug-
díjas, Bárti Ferenc tisz. nyugdíjas, Juhász Miklós, a
helyi Rákóczi termelőszövetkezet elnöke, Földvári
Pál, a tisz. főkönyvelője, Juhász Miklósné postai
hivatalvezető, Gubis János tűzoltó parancsnok, Nagy
Máté /Mátyásföld/, Havellant József bányanyugdíjas,
Fáczán János szakfelügyelő, Fáczán Jánosné vezető
ovónő, Bárti Ferencné ovónő, Jakab Ferenc tanító,
Tillesch Alajos nyugdíjas bányamester, Valu Balázs
esperes-plébános, Nagy János /harmat/ bányász,
Végh Ferencné községi könyvtáros, Havellant József
tervezőfeladó Petőfibánya, Szűcs Vera könyvelő Sal-
gótarján, a Hegyrei Levéltár, a Vármúzeum és az Orszá-
gos Levéltár igazgatói, valamint a fotósakkör részé-
ről Dora Győző és Tóth János.
Felhasznált irodalom: Soós Imre: A jobbágyföld sorosa
Heves megyében a XVIII. században.

T e s t e s z.

Közel öt hónap telt el azóta, hogy hozzáfektünk a monográfia anyagának összegyűjtéséhez. Azóta nap mint nap kutattunk, nyomoztunk a község életére vonatkozó írásos és sajtóhagyományban ránk maradt emlékek iránt. Voltunk a Megyei Levéltárban és a Városi Múzeumban Egerben, valamint az Országos Levéltárban, Budapesten. Elbeszélgettünk a község legidősebb lakóival a régi dolgokról és a kevésbé idősökkel az 1920 utáni időkről. Ezeket lejegyeztük, majd igyekeztünk monográfiánkat logikusan, az időrendi sorrendet betartva úgy felépíteni, hogy az egy egészet alkosson. Felkutattunk régi és mai fényképeket is, hogy ezzel is színesebbé, elevenebbé tegyük községtörténetünket.

Ugy érezzük, célunkat elértük. Össze van gyűjtve, egybe van foglalva a község történetére vonatkozó minden fellelhető és lényegesebb momentum.

Azzal a tudattal nyújtjuk át monográfiánkat a Községi Tanács VB. elnökének, és később községünk dolgozó népének, hogy pótoltuk azt a hiányt, ami a községtörténet összegyűjtésének terén eddig Rózsaszentmártonban fennállott.

Es ha a monográfia olvasásakor néhány kedvesen órát sikerül szerezni az olvasónak, már úgy érezzük, nem dolgoztunk hiába."

Rózsaszentmárton, 1964. július hó.

